HØJBY nyt

Lokalnyheder for Højby-Lindvedområdet

Indlæg i Højby Nyt 2020 Nr. 5

"Skolemanden" - Klaus Berntsen

Af: v. Kurt Hedemand,

Om det stod i stjernerne, at Klaus Berntsen skulle blive skolemand (lærer), er uvist. Forældrene var på intet tidspunkt i tvivl om, at drengens fremtid ikke lå inden for landbrug, men mere i den boglige retning.
Den lille Klaus var født med en naturlig nysgerrighed og interesse for alt, hvad der kunne læses og higede efter historier. Moderen lærte da også Klaus at læse inden han var fyldt 5 år. – Herefter "slugte" han alle bøger og tidsskrifter, han kom i nærheden af. Moderen var ligeledes en fabelagtig dygtig historiefortæller, så Danmarkshistorien og bibelhistorie var han næsten opvokset med fra vuggen. Da Klaus endelig kom i almueskolen i Søllinge i 1851, var han fra starten langt foran sine jævnaldrende kammerater.
Klaus Berntsen var på ingen måde imponeret over lærerens kundskaber, eller for den sagt skyld hans pædagogiske indlæringsmetoder. De bestod primært af remser og udenadslære, krydret med tæsk. Klaus Berntsen, som var udstyret med en klæbehjerne, erindrer aldrig selv at være udsat for tæsk og prygl, men
måtte dagligt se på, at hans kammerater fik tæsk, så blodet flød.
Allerede fra 3. klasse begyndte Klaus at hjælpe læreren, som i sin fritid også var forsikringsagent, med at skrive policer, og fra han var 12 år, blev han "ansat" som hjælpelærer for de mindste i skolen.
Efter 7 års skolegang i almueskolen, går den unge Klaus Berntsen med en drøm om at blive præst. Moderen anbefaler ham at indmelde sig på Sødinge Højskole for vinteren 1859-60. Han skal dog bo og spise hjemme, idet det var det billigste. – Klaus elskede den helt anderledes indlæringsform, modsat almueskolens remser,
og snart stifter han også bekendtskab med friskolelærer Christen Kold, som overbeviser ham om, at hans livsbane ligger inden for friskolens idegrundlag. Klaus havde ellers planer om at uddanne sig på Jellinge Seminarium, men valgte at tage sin læreruddannelse i efteråret 1860 hos Kold i Dalby ved Kerteminde.

November 1861 modtager den 17-årige Klaus Berntsenet et kortfattet brev fra Christen Kold med en opfordring til at" beskikke" sig til Højby Friskole for at overtage ledelsen af ti vakre børn og en opvakt friskolekreds.
På det tidspunkt hjalp han lærer Appel på Ryslinge friskole. Appel opfordrede ham til straks at tage imod tilbuddet.
- Helligtrekongersdag (6. januar 1862) mødte Klaus Berntsen op hos gårdejer Hans Knudsen , Højby.
Dengang var det almindeligt kutyme, at læreren skiftevis boede hos de forskellige forældre til skolens børn. Lønnen var for de første 4 måneder aftalt til 9 rigsdaler pr. måned inklusiv kost og logi. Lønnen steg dog til 75 rigsdaler for det næste halve år.

Den unge 18-årige nyudnævnt leder af Højby friskole 1862

De første år blev dog en stor udfordring for den unge Klaus Berntsen. Mange af Højbys gårdmænd var absolut ikke tilhængere af friskolen. Og den daværende sognepræst i Højby, samt stedets Provst var direkte uvildige mod Grundvigs og Kolds tanker, som langt hen ad vejen var grundlaget for friskolens fundament.

Men stille og roligt voksede sympatien for friskolen, og især den unge lærer Klaus Berntsens pædagogik.
Da Klaus Berntsens i 1882 forlader friskolen, består skolens elevtal af 80 børn, mod 10 på almueskolen (kommuneskolen).

Årsagen til at Klaus Berntsen forlader Højby, er at han søger nye udfordringer. Han er blevet opfordret til at starte en højskole i Særslev på Vestfyn. – På denne højskole er han forstander fra 1882 til 1890.

Højby friskole 1881, som Klaus Berntsens fik bygget på Højbyvej 27.

Elever og lærer på Højby friskole ca. 1874 - Klaus Berntsen ses i midten med datteren Marie